

# Viimeinen sammuttaa valot

Salibandy on vienyt kaukalopallolta nuoret harrastajat ja harrastejäkiekko aikuiset pelaajat.

JYVÄSKYLÄ  
Ari Mäntylä

**K**aukalopallon huippuvuosina 1990-luvun alussa lajia harrasti yli 70 000 ihmistä ja se liikkui väkeä lähes 300 paikkakunnalla. Kaukalopalloliiton alaisissa sarjoissa oli mukana yli 1 200 joukkuetta ja yli 8 000 pelaajaa. Valtakunnallista toimintaa pyöritettiin 3,4 miljoonan markan eli noin 550 000 euron budjetilla. Lajin pääsarjassa oli mukana 12 joukkuetta.

Kaukalopallon lamavuotena 2011 harrastajamäärä on pudonnut alle 20 000 pelaajan. Kaukisluga on tyypistynyt viiden

” Kaukalopallossa ei ole ikinä ollut juniorityötä. ”

Teukka Ulander

joukkueen sarjaksi, eikä divarisakaan ole jälkeillä kuin 17 joukkuetta. Talvisarjat ja puulaakisarjat ovat monella paikkakunnalla muistoja vain.

Miksi kaukalopallo on hiipunut sekä kilpamentillä että harrastejäkiekolla? Laji on menettänyt harrastajia sekä salibandylle että harrastejäkiekolle. Tekijöistä on pulaa ja pelaajista myös, sillä kaukalopalloväki unohti 1990-luvun vauhtivuotena juniorityön.

Kaukalopallon lajiliiton sisäiset riidat ja eräiden joukkueiden taloudelliset sotkut sysäsivät lajin syöksykierteeseen, jota ei ole pystytty oikaisemaan vielä.

Kaukikselta uhkaavat loppua pelaajat, tekijät, rahat sekä uskottavuus ja arvostus.

Kaukalopallosta ei saa valtalajia enää tekemälläkään, tokaisee jyvaskyläläinen **Jyrki**

**Saviranta**, joka on toiminut sekä vuonna 1991 kaukalopallon SM-kultaa voittaneen Trion valmentajana että myöhemmin saman seuran toiminnanjohtajana.

**Katse peiliin**

Kaukalopallo on aina ollut aikuisten laji. Työpaikkojen porukat, kaupunginosien joukkueet ja kyläseurat höntsäilivät jäillä jo 1970-luvulla. Seuraavalla vuosikymmenellä pelattiin yhä enemmän kilpasarjoissa ja ensimmäisessä maaottelussa kohtasivat Suomi ja Ruotsi vuonna 1984.

Kun kaukalopalloliitto perustettiin vuonna 1990, oli laji hui-massa nosteessa.

Kaukalopallo lähti alamäkeen, kun liitossa alkoi valtataistelu henkilöiden välillä siitä, että missä päämaja pidetään, laukoo muuramelainen **Martti Jaakonmäki**, joka valittiin vuonna 1985 Suomen parhaaksi kaukalopalloliijaksi.

Kaukalopalloväki riitautui 1990-luvun puolivälissä. Jyväskylään jäi Suomen kaukalopalloliitto ja Helsinkiin perustettiin Valtakunnallinen kaukaloliikuntaliitto, joka alkoi pyörittää lajin pääsarjaa kaukisluga vuonna 2001.

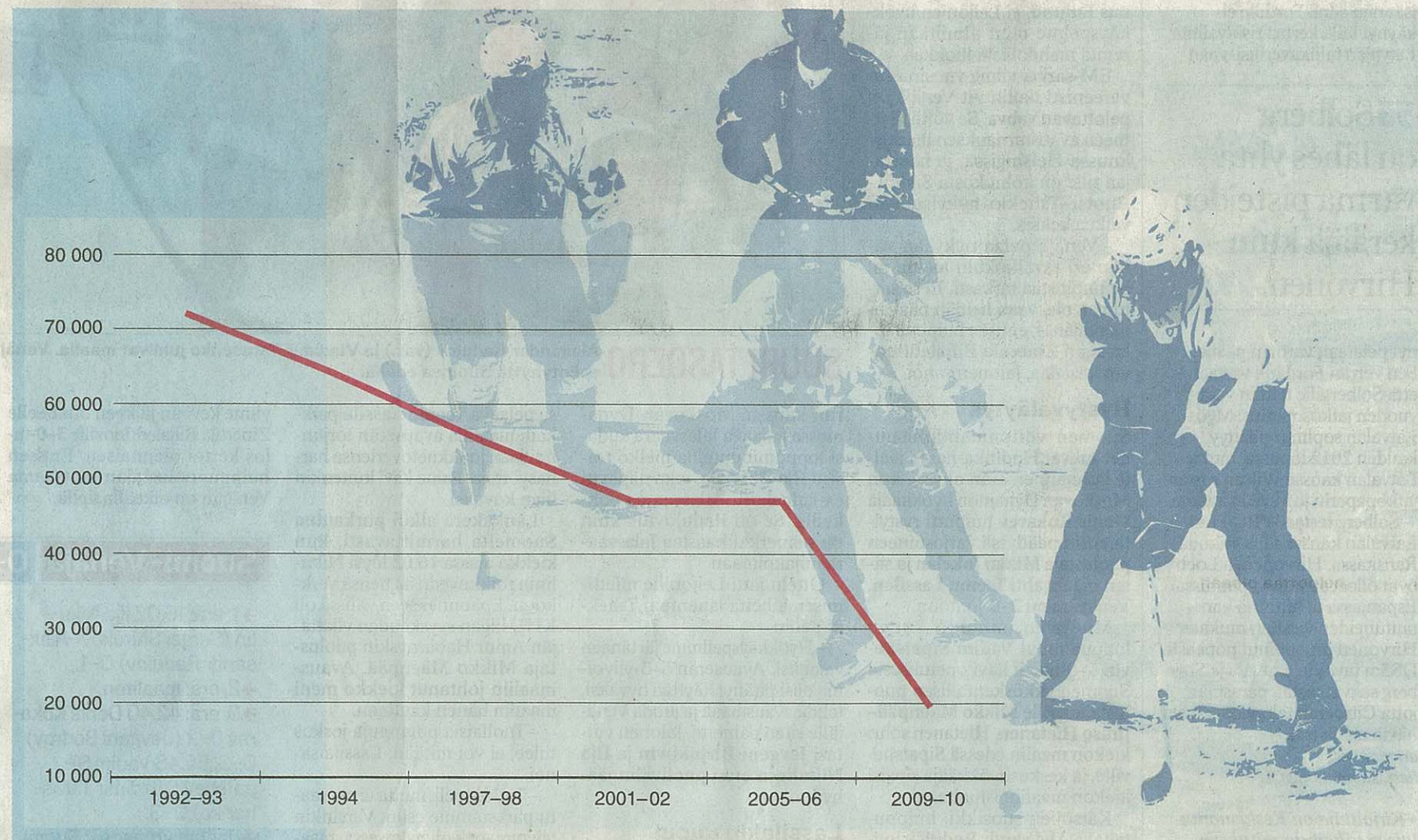
Liittotason riidoista se lähti. Ei pystytty löytämään yhtä yhteistä liittoa kaukalopalloa hoitamaan. Valtiovallan olisi pitänyt silloin vetää peli poikki ja ohjata tuki vain yhdelle liitolle, jämsäläisen kaukalopalloseura Duon manageri **Mika Kyrö** toteaa.

**Salibandy jyrää**

Kun kaukisiväki nahisteli hiekkalaatikollaan, tapahtui lajikentässä kaksi merkittävää asiaa. Suomi voitti jääkiekon maailmanmestaruuden vuonna 1995 ja salibandy löi läpi massojen lajina.

Salibandylla oli 94 000 harras-

Kaukalopallon harrastajamäärät



GRAFIKKA: LINDA SAARENPÄÄ, LÄHDE: VUODET 1992-93: KAUKALOPALLOLIITON VUOSIKOKOUS 22.5.1993, KANSALLINEN LIIKUNTATUTKIMUS 2009-10 (LAJIEN HARRASTAJAMÄÄRÄT 19-65-VUOTIAIDEN KESKUUDESSA).

tajaa vuonna 1994, kun vuonna 2010 salibandya pelasi yli 200 000 suomalaista.

Salibandy vei helppoudella ja halpuudella harrastajia kaukalopallolta. Salibandyn tarvitaan vain tossut ja maila, Saviranta huomauttaa.

Salibandyliigassa pelaavan Hapteen markkinoinnista vastaava **Lasse Riitesuo** oli voittamassa SM-pronssia Triolle vuonna 1998.

Salibandyn nousu tosiaan sattui samaan aikaan, kun kaukalopallolla alkoi mennä huonosti. Kaukalopallo ei saanut junnupuolta kuntoon, vaan siellä tuudittauduttiin siihen, että lätkäpuolelta tulee porukkaa. Mutta harrastekiekko alkoi tulla kaukiksen ympäröihin, Riitesuo sanoo.

Jääkiekon maailmanmestaruuden innoittamana jääkiekoliitto alkoi satsata pappakiekoon ja harrasteläkään. Kaukalopallo menetti etuoikeutensa jäälaajina, jossa ei saa taklata.

Jääkiekolla oli vetovoimainen imago ja moni vaihtoi harrastekiekon puolelle, toteaa **Jukka Lerkkanen**, joka on pitkään ollut mukana Keski-Suomen kaukalopallokuvioissa.

Salibandyn ja harrastejäkiekon myötätuuli vaikutti ilman muuta. Junioreille alkoi olla enemmän ottajia kuin 1980-luvulla, Kyrö huomauttaa.

**Aikuisten laji**

Juniorit eivät ole koskaan olleet huomion kohteena kaukalopallossa.

Kaukalopallossa ei ole ikinä

ollut juniorityötä. Kaukis on aina ollut aikuisten urheilua. Kaukalopallon harrastajat ovat aina halunneet pelata vaan, ei heitä ole seuratoiminta kiinnostanut, pudottaa kaukiksen pitkäaikainen vaikuttaja **Teukka Ulander**.

Kaukalopallossa ei tehty junnutyötä kunnolla missään vaiheessa. Lajissa satsattiin liikaa huippupalloiluun. Nyt kaukisluga pelaa yli 40-vuotiaita, Saviranta toteaa.

Juniorien ohella kaukalopallolta puuttuvat puuhamiehet.

Harrastajia on, mutta taustatekijöitä puuttuu. Ammattimaisesti yritetään tehdä, mutta amatöörivoimin, Ulander sanoo.

Kukaan ei kestä, jos joutuu yksin pyörittämään organisaatiota ja hoitamaan talouden. Kau-

kislilan joukkueen organisaatioon tarvitaan vähintään viisi tekijää ja viisi lisää keräämään rahaa, Kyrö osoittaa.

Talkoolaisten puute on jokaisen lajin ja seuran ongelma, mutta kaukalopallossa puute korostuu, koska lajin pariin ei tule nuoria tekijöitä.

Niin kauan homma pyörii, kun löytyy tällaisia kylähulluja, jotka ovat valmiita tekemään töitä ympäri vuoden, tokaisee varkauteilaisen Enson Pallon manageri **Jari Siekinen**.

Porukka vanhenee ja jatku-mo näyttää huonolta. Kaukis tarvitsee uutta verta ja uutta intoa, Siekinen heittää.

**Mistä pelaajia?**

Voiko kaukalopallo katkaista syöksykierteensä? Miten lajin

pariin saataisiin uutta verta, innokkaita puuhamiehiä ja nuoria pelaajia?

Kaukalopallo täytyy pitää matalan kynnyksen lajina. Säännöt on pidettävä helppoina ja harrastajille järjestettävä kilpailutoimintaa, Lerkkanen sanoo.

Keski-Suomessa harrastajien kisailua onkin helpotettu siten, että II-divisioona ja III-divisioona pelataan tällä kaudella jäähalleissa turnauksina viikonloppuisin.

II-divisioona ja III-divisioona ovat niitä peruskiviä, joiden päälle rakentaa, Kyrö korostaa ja suosittelee kaukalopalloa vaihtoehdoksi esimerkiksi niille nuorille, jotka eivät mahdu oman ikäluokkansa jääkiekkosarioihin.